

Retninger, forbeholdende mig, hvis saadanne fremkomme i Salen, da at slutte mig dertil.

Dersom mit Forslag til § 1 maatte billiges, tillader jeg mig at foreslaae, at i den af Majoriteten foreslaaede nye § 4 udgaaer den Passus fra „i ethvert Tilfælde“ til „tilfalder Afhænderne“, samt at der i Udkastets § 5 udgaaer: „naar Afhændelsen skeer til Brugerne, deres Børn og Svigerbørn,“ og i Udkastets § 4, hvis den maatte antages, udgaaer: „saafremt Afhændelsen skeer til Brugerne, deres Børn eller Svigerbørn.“

Forsaavidt det Forslag, som jeg principalt har stillet til § 1, ei tredje Gang skulde vinde Majoritet i Folkethinget og man altsaa enten gaar ind paa Majoritetens Forslag eller Udkastets Bestemmelse, da tillader jeg mig at foreslaae en ny Paragraph indført i Loven imellem Udkastets §§ 5 og 6.

Jeg har nemlig ei kunnet overtyde mig om, at de tvende Parter, hvis Interesse ved dette Lovudkast nødvendigt maa varetages ligeoverfor de Bestemmelser, der skulle sikke selve Besiddelsen, hvad den med Ret og Billighed kan tilkomme, nemlig Besidderne og Fæsterne, skee lige Ret og Fyldest, naar man ei vil gaae ind paa at ordne Sagen paa den af mig foreslaaede simple og ligefremme Maade, som Folkethinget allerede to Gange har billiget. For den, der vil betragte Lovudkastet med upartiske Øine, baade i den Skikkelse, hvori det kom til os, og saaledes som det er foreslaaet forandret af Majoriteten i Comiteen, synes det mig, at det snart maa blive klart og tydeligt, at man, under Foregivende af at ville fremme Selveiendom, søger paa den mindst uinefsaldende og mindst stødende Maade at skaffe Besidderne af de Godser, hvorom her er Tale, ved indtrædende Fæstledighed den samme Dispositionsret over Fæstegodsset, som de private Godseiere nu have, hvorved man da ogsaa for det Slags Fæstegodsets Bedkommende kunde fremme denne successtve, gradvise Overgang til Selveiendom, der klinger saa lifligt i Godseierens Øren og hvorved man jo unægteligt er istand til at udbringe den høist mulige Priis for Fæstegodserne her i Landet. Om man nu endog kunde ansee denne Maade at fremme

Selveiendom paa som den ønskeligste, — ei naturligvis for Staten, der sikkert fordrer og med en stedse mere hødelig Røst vil fordrer en hurtigere og med de factiske Tilstande mere overensstemmende Løsning af denne vigtige Reform —, men for de private Godseiere, der jo naturligvis ønske at udbringe deres Bøndergods til den høist mulige Priis, saa stiller Forholdet sig jo ganske anderledes med Hensyn til de Besiddere, hvorom her er Tale, der vel have Lov til at oppebære den aarlige Indtægt af de respective Godser, men jo ei have anden eller større Eiendomsret over de enkelte Eiendomme end Fæsterne, der dog allensals have Brugsretten, som er en nødvendig Betingelse for en fuldstændig Eiendomsret. Man maa jo desuden vel betænke, at det kun er under hæmmende og i Fæsternes Interesse anordnede Betingelser, at Staten har tilladt at samle saa meget Fordegods til Indtægtskilde for enkelte Personer, og man kan derfor efter min Overbevisning ikke, uden at forurette mange tusinde Familier, give Besidderen nogensomhelst Ret til at sælge til Andre end Fæsterne og deres Slægtninge, med mindre man giver disse en tilsvarende Ret til at kunne kjøbe.

Jeg har søgt i de foreslaaede nye §§ at ordne denne Sag paa en Maade, hvorved vist maa erkendes, at der er taget al tilbørligt Hensyn baade til Besiddelserne og Besidderen, og omendkjønt jeg vel veed, at ei alle det Slags Fæstere her i Landet kunne føre sig disse §§ tilgode for at blive Selveiere — hvilket naturligvis er et almindeligt og fælleds Ønske for alle Fæstere — da de ville derefter faae deres Fæstesteder dyrere, end de kunne være tjente med at give derfor, saa vil jo dog sikkert den allerstørste Deel kunne gjøre dette, og jeg skal derfor tillade mig at anbefale mit subsidiaire Forslag til alle dem, der af et oprigtigt Hjerte ønske at fremme Selveiendom her i Landet, som et i saa Henseende sikkert ei ganske virksomt Middel, og som jeg føler mig overbevist om, vil til denne Sags Fremme være ikke lidet virksommere, end Alt, hvad der forøvrigt er foreslaaet.

Saaledes foreslaaer jeg da til § 1, at der efter Ordet „Bøndergods“ tilføies „til Brugerne, deres Børn eller Svigerbørn.“